

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1951

N:o 31

Innehåll: N:o 31. Ålands landskapsnämnds beslut om konstruktion och utrustning av buss och kombinerad bil.

N:o 31

Ålands landskapsnämnds beslut

om konstruktion och utrustning av buss och kombinerad bil.

Utfärdat i Mariehamn den 25 juli 1951.

Med stöd av 60 § i landskapslagen den 5 april 1949 om trafik med motorfordon i landskapet Åland (13/1949) har Ålands landskapsnämnd fastställt följande bestämmelser angående konstruktion och utrustning av buss och kombinerad bil för landskapet Åland.

BUSSAR

1 §.

1. Bussramen bör vara så byggd, att bussens tyngdpunkt blir liggande så lågt som möjligt, och fjädrarna skola tillförsäkra bussen en jämn gång. Bussen skall vara försedd med stadiga stötfångare.

2. Minsta svängningsradie, mätt efter inre hjulspåret, må ej överstiga 11 meter.

3. I buss, vars totalvikt överstiger 7,0 ton, skola fotbromsarna vara försedda med servoanordning.

2 §.

1. Buss skall ha heltäckt karosseri.

2. Avståndet mellan bussens bakaxel eller axelställets centrumlinje och bakre stötfångarens yttersta punkt får vara högst 3,20 meter. Vid fastställandet av karosseriets överhäng skall beaktas belastningens fördelning över karosseriets hela bottenyta sålunda, att för underredet fastställda högsta tillåtna axeltryck och totalvikt ej överskridas samt att högst 80 procent av totalvikten faller på bakaxeln eller axelstället och högst 40 procent på framaxeln.

3. I buss, som användes för landsorts- trafik, skall för befordran av tyngre reseffekter reserveras särskilt utrymme, varvid en yttre, högst 160 cm bred ställning för reseffekter får sträcka sig 60 cm ytterom bakre stötfångaren. Avdelningen för reseffekter inom det egentliga karosseriutrymmet får vara högst 10 procent av den från bussens pedaler till karosseriets bakvägg beräknade karosserilängden, eller, såvida där inom gränserna för de tillåtna vikterna kan befordras även annat än reseffekter, i

vilket fall avdelningen bör avskiljas från det övriga karosseriutrymmet medelst en enligt § 10 punkt d) konstruerad mellanvägg, högst 15 procent.

4. På den del av bussens tak, som befinner sig mellan axlarna får lättare gods uppläggas, om för ändamålet finnas erforderliga räcken, dock högst 300 kilogram. Godsets höjd över taket må dock inte överstiga 80 cm och bussens totalhöjd med godset på taket icke 400 cm. På bagagehållare baktill på bussen får befordras högst 150 kilogram bagage.

5. Framtill på buss får befordras högst fyra cyklar om för ändamålet finnes särskilt cykelställ, så konstruerat, att cyklarna inte kunna falla av under körning, ävensom en extra strålkastare, som icke skymmes av cyklarna och som kan avbländas. Annat gods får ej befordras framtill på buss.

6. Vid belastningsberäkningar, som förutsättas i denna paragrafs 2 mom., skall den rektangel, som begränsas av den första bänkradens framkant och bakkanten av bakbänkens ryggstöd, betraktas såsom ett jämnt belastat område. Ståplatserna beaktas såsom skilda belastningsytor. För tyngre reseffekter skall det beräknas 5 kg per passagerare, och deras inverkan på bakaxeltrycket beaktas genom tillägg av 12 procent till personbelastningens bakaxelreaktion.

3 §.

1. I buss skola sittplatserna i allmänhet vara anordnade i tvärriktningen. En sådan anordning, där säte i tvärriktningen fortsättes med längsgående säte, är icke tillåten. Sätena böra vara stoppade och försedda med stadiga, stoppade, minst 50 cm höga ryggstöd, vilkas lutning är minst 1,8 och högst 1:3,5. Varje säte skall ha en vidd av minst 42,5×42,5 cm, horisontalt uppmätt. Sätena,

som äro avsedda för 2, 3, 4 eller 5 personer, böra ha en bredd av respektive 85—100, 127,5—150, 170—200 och 205—250 cm. Sätets höjd från golvet bör vara minst 40 och högst 45 cm, knäutrymmet framför sätet minst 20 cm och det fria fotutrymmet minst 30×30 cm. Skulderutrymmet bör på en höjd av 50 cm från sätet vara minst av sätets bredd. Det fria utrymmet ovanför sätet bör i ryggstödet riktning sträcka sig minst 1 meter från sätet uppåt.

2. Ingen sittplats får skjuta framom främre kanten av förarsätet.

3. Bredden av gång i längdriktningen mellan tvärställda sittplatser skall vara minst 30 cm mätt vid sätena och 40 cm vid ryggstödhöjden.

4. Vid sittplatsernas anordning böra iakttagas följande på bottenytan projicerade minimimått i längdriktningen:

Avståndet från pedalerna till den första tvärbänken	117,5 cm
Tvärsäte med ryggstöd	55,0 „
Avståndet mellan tvärsätenas motsvarande punkter	72,5 „
Ovannämnda avstånd vid tvärsäten för 3—5 personer . .	85,0 „
Ovannämnda avstånd vid dörr	100,0 „
Avståndet mellan mot varandra ordnade säten	40,0 „
Samma avstånd vid dörr	45,0 „
Avståndet mellan tvärstående säte och längsgående säte	22,5 „
Ovannämnda avstånd vid dörr och annanstädes, där detta mellanrum begagnas som gång	45,0 „

På bristande noggrannhet vid tillverkningen eller uppmonteringen beroende avvikelser från delmått införda i enligt detta moment fastställd ritning få dock godkännas, om de uppgå till högst 2 cm, på villkor, att i 2 § 3 mom. nämnd karosserilängd icke avviker mera än 5 cm

från summan av de fastställda delmåtteten.

4 §.

1. Ståplatser få finnas i buss, som användes endast i Mariehamn och inom 5 kilometers omkrets från staden.

2. För ståplatser bör i bil reserveras en särskild avdelning försedd med stödreck eller stänger och med ett ståplatsutrymme av minst 0,18 m² och högst 0,22 m² för varje person. I gången få ståplatser anordnas endast i det fallet, att i bilen finnes en fast inkasserare.

5 §.

1. Den fria inre höjden i buss skall vid gången mellan främre dörren och bakaxeln vara minst 160 cm om bussen har rak ram och annars minst 170 cm. På ståplatserna skall höjden vara minst 190 cm. Fotstegets höjd får vara högst 40 cm, utom vid dörren bakom bakaxeln, där den får vara 50 cm. Höjden från golvet till vindrutans övre kant får icke underskrida 120 cm, ej heller får höjden från golvet till hörnfönstrens och de främsta sidofönstrens nedre kant överskrida 80 cm.

2. I bil skola dörrarna vara belägna på högra sidan. Den fria öppningen i framdörren bör vara minst 70 cm och i övriga dörrar 55 cm. Reservdörrar, som tilläventyrs finnas på vänstra sidan, skola i trafik hållas stängda och deras låshandtag skola lösgjorda från dörrarna placeras på synlig plats. Övriga dörrars inre låshandtag få icke avlägsnas.

3. Bils bakfönster bör vara minst 100 cm brett och 40 cm högt. I bil, som nyttjas i landsortstrafik, bör finnas såsom nödutgång antingen

a) två takluckor, som lätt och säkert kunna öppnas, med fri öppning av minst 50×50 cm eller

b) ett bakfönster med en fri öppning av minst 40×100 cm, som jämte ram

kan lätt lösgöras eller öppnas, eller som är försett med splitterfritt säkerhetsglas och kan krossas med en ovanför detsamma anbragd klubba, eller

c) i bilens bakre del på dess vänstra sida en reservdörr eller åtminstone ett enligt b) punkten konstruerat fönster med en fri öppning av minst 40×60 cm.

I mellanväggarna mellan de olika passageraravdelningarna böra finnas dörröppningar eller olåsta dörrar med öppningar av minst 45 cm eller fönster, som lätt kunna öppnas, med öppningar av minst 40×60 cm. Då i bilen finnes endast en dörr för passagerare, bör såsom nödutgång alltid finnas enligt a) punkten konstruerade luckor. De här nämnda fönstren böra förses med skylt, som ger anvisningar för deras öppnande vid nödtillfälle.

6 §.

1. Buss, som är i trafik året om, bör ha säkra och, då skäl föreligger, för direkt beröring skyddade värmeanordningar, som icke avgiva dålig lukt eller obehagligt ljud.

2. Buss, som användes i landsortstrafik, bör vara effektivt ventilerad i alla passageraravdelningar och för detta ändamål försedd med anordningar, som åtminstone, då bussen är i rörelse, upprätthålla övertryck i karosseriet, samt med nödiga luftavlägsningsventiler. I ventilationsanordningarna bör användas dammfilter och under den kalla årstiden lämplig uppvärmning.

3. Bränslebehållaren bör placeras enligt brandsäkerhetens krav och dess påfyllningsöppning bör befinna sig utanför karosseriet.

4. Närljusen få ej i obelastad buss vara anbragta högre än 110 cm från marken, ej heller få såsom riktningsvisare möjligen använda ljusanordningar

vara anbragta närmare jordytan än 90 cm. Bussen bör vara försedd med nödig inre belysning. Ljuskällorna böra anbringas eller avskärmade så, att deras ljus icke direkt eller genom reflektering kan störa föraren. Bussens igenkänningsljus äro tvenne framför karosseriet, i dess övre hörn anbragta lyktor, som avgiva blått ljus. Ackumulatören bör vara isolerad från karosseriutrymmet och ha förbindelse med den fria luften.

5. Hörn- och sidofönstren i bilens främre del böra på båda sidor åtminstone till främre kanten av förarsätet vara försedda med lufttätt till varandra fogade dubbla glas eller med löstagbara inrutor av hela fönsteröppningens bredd, vilka under den kalla årstiden böra vara inmonterade, eller med anordningar, vilka medelst uppvärmd luft hålla fönstren genomskinliga.

7 §.

1. Utom annan föreskriven utrustning skola i buss finnas:

a) nödiga reparationsverktyg, hand-lampa, domkraft, yxa och spade;

b) en minst 8 m lång och 12 mm grov stålvarer, som i båda ändarna är försedd med stadiga järnkrokar eller öglor;

c) en effektiv för släckning av bränslebrand avsedd eldsläckningsapparat i förarens omedelbara närhet samt en på ett synligt, skyddat ställe fästad, av tillverkaren, apotek eller besiktningsman förseglad låda med första hjälptillbehör för olycksfall;

d) åtminstone ett reservhjul jämte ring;

e) framtill på karosseriet en ovanför vindrutans anbragt belyst skylt med namnet på busslinjens ändpunkt på landsbygden ävensom en belyst nummerskylt i formatet 25×25 cm angivande busslinjens nummer, samt inne i bussen skyltar, som utvisa, huruvida

tobaksrökning är förbjuden eller tillåten i en särskild avdelning, såvida dylik är anordnad i bussen, samt att förtäring av rusdrycker är förbjuden;

f) på instrumentbrädan belysta hastighets- och vägmätare;

g) inuti bussen ovanför vindrutans ett ställbart solskydd, en spegel, i vilken föraren kan se hela bussens inre och inramat besiktningsintyg samt till vänster utanför karosseriet en backspegel med en yta av minst 12×20 cm;

h) på vindrutans yttre sida två mekaniska torkare med minst 25 cm långa blad samt på inre sidan antingen i samband med det i 6 § 2 mom. nämnda ventilationssystemet eller oberoende av detsamma en anordning, som genom mekanisk blåsning av uppvärmd luft håller vindrutans genomskinlig i hela dess bredd och en tillräcklig del av dess höjd, eller en annan motsvarande anordning, som håller vindrutans genomskinlig och förhindrar en yttre nedisning av densamma; samt

i) då i bussen finnas flere avdelningar, från desamma till förarens plats ledande lämpliga signalanordningar.

2. Buss, som användes endast inom stads eller köpings område, kan godkännas för trafik utan i denna paragraf nämnd yxa, såg, spade, stålvarer, första hjälpslåda och reservring.

3. I bussen bör finnas gällande tidtabell och taxa.

4. På karosseriets yttre sida må annonser ej målas eller anbringas.

8 §.

Ritningarna rörande byggande av karosseri eller ändringar av konstruktionen jämte i 2 § 2 mom. förutsatta belastningsberäkningar böra på importörens av underredet eller karosserifabrikantens försorg i tvenne exemplar som ljusko-

rior inlämnas till landskapsnämnden för fastställelse.

9 §.

Konstruktionsbesiktning av buss verkställes av besiktningsmannen i landskapet innan inredning och yttre karosseribeklädnad monterats. Vid konstruktionsbesiktningen, i och för vilken för besiktningsmannen bör företes de vederbörligen fastställda ritningarna eller officiella kopior av desamma, bör bussens egen vikt fastställas genom vägning och konstateras, att karosseriet överensstämmer med de fastställda ritningarna, och därjämte bör genom beräkning fastslås, att totalvikten och axeltrycken icke överstiga tillåtna värden. Över konstruktionsbesiktningen bör ett besiktningsinstrument uppgöras i tre exemplar, av vilka ett stannar hos besiktningsmannen, ett insändes till landskapsnämnden och ett överlämnas till bilens ägare eller innehavare, som vid den första besiktningen skall förete detsamma för besiktningsmannen på bilens hemort.

Kombinerade bilar och trådbussar.

10 §.

Bestämmelserna i detta beslut beröra i tillämpliga delar även kombinerade bilar och trådbussar, likväl med följande undantag och tillägg:

a) I kombinerad bil bör finnas särskilda avdelningar för passagerare och gods och får godsavdelningen vara öppen. I godsavdelningen får icke befordras passagerare.

b) I kombinerad bil med plats för högst 13 passagerare bör den inre höjden vara minst 160 cm.

Mariehamn, å landskapsstyrelsen, den 25 juli 1951.

Lantråd VIKTOR STRANDFÄLT

c) Kombinerad bil, vars passageraravdelning har endast en dörr, behöver endast vara försedd med en i 5 § 3 mom. nämnd lucka i taket, om bilen har plats för högst 13 passagerare.

d) I väggen mellan passagerar- och godsavdelningarna i kombinerad bil får icke finnas dörr. Däremot bör där finnas ett tätt fönster, som är lätt att öppna och minst 40×60 cm. Heltäckt godsavdelnings bakfönster bör även vara minst 40×60 cm.

e) I fråga om trådbussars elektriska anordningar gäller, vad om sådana anordningar särskilt stadgats.

11 §.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 1951, likväl med följande undantag beträffande buss, som byggts och vid besiktning godkänts före denna datum.

a) Där synnerligen vägande skäl det påkalla, kan besiktningsman tillåta användande av buss, vars totalvikt överstiger 7 ton, i trafik utan servoanordning.

b) § 2 mom. 2, § 3 mom. 1, 3 och 4 och § 5 äga icke tillämpning å sådan buss annat än i det fall att bussen undergår ombyggnad till de delar, varom stadgas i dessa bestämmelser.

c) Buss, som icke är försedd med ventilationsanordning med övertryck, kan tillsvidare av besiktningsman godkännas utan sådan under förutsättning att tillräcklig ventilation annars kan anordnas i bussen. Bussen bör vara försedd med av besiktningsman godkänd anordning, som håller åtminstone vindrutan, och om bussen användes i lokal stadstrafik jämväl hörn- och sidorutorna genomskinliga.

Bitr. sekr. R o l f S u n d m a n